

HARBIY JAMOADA IJTIMOIIY-PSIXOLOGIK MUHITNI SHAKLLANTIRISH

Mirzakarimov Umidillo Nabibillo o'g'li
IIV Qorovul qo'shinlari harbiy xizmatchisi

Аннотация

Mazkur maqolada harbiy jamoalarda ijtimoiy-psixologik muhitni shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari tahlil qilinadi. Harbiy jamoa o'ziga xos tartib-intizom, qat'iy ierarxiya va yuqori darajadagi mas'uliyat bilan ajralib turadi. Shu sababli undagi psixologik muhit nafaqat shaxslararo munosabatlarga, balki xizmat samaradorligi, jangovar tayyorgarlik va umumiy ruhiy barqarorlikka bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: harbiy jamoa, psixologik muhit, liderlik, kommunikatsiya, motivatsiya, nizolar, ijtimoiy munosabatlar.

FORMATION OF A SOCIAL-PSYCHOLOGICAL ENVIRONMENT IN A MILITARY COMMUNITY

Abstract

This article analyzes the theoretical and practical foundations of the formation of a socio-psychological environment in military communities. A military community is characterized by its own discipline, strict hierarchy, and high level of responsibility. Therefore, the psychological environment in it directly affects not only interpersonal relationships, but also service efficiency, combat readiness, and overall mental stability.

Keywords: military community, psychological environment, leadership, communication, motivation, conflicts, social relations.

ФОРМИРОВАНИЕ СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ СРЕДЫ В ВОЕННОМ СООБЩЕСТВЕ

Аннотация

В данной статье анализируются теоретические и практические основы формирования социально-психологической среды в военных сообществах. Военное сообщество характеризуется собственной дисциплиной, строгой иерархией и высоким уровнем ответственности. Поэтому психологическая среда в нем напрямую влияет не только на межличностные отношения, но и на эффективность службы, боеготовность и общую психическую устойчивость.

Ключевые слова: военное сообщество, психологическая среда, лидерство, коммуникация, мотивация, конфликты, социальные отношения.

Kirish

Harbiy jamoa jamiyatdagi eng murakkab va mas'uliyatli ijtimoiy tizimlardan biri hisoblanadi. Unda xizmat qilayotgan har bir shaxs yuqori intizom, qat'iy tartib va jamoaviy hamkorlik asosida faoliyat yuritadi. Shu sababli jamoa ichidagi ijtimoiy-psixologik muhit harbiy xizmat samaradorligini belgilovchi muhim omil sifatida qaraladi. So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida harbiy sohani modernizatsiya qilish, harbiy xizmatchilar uchun munosib sharoitlar yaratish va ularning ijtimoiy himoyasini kuchaytirish borasida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev tomonidan ilgari surilgan tashabbuslar asosida Qurolli Kuchlar tizimi tubdan yangilanib, unda inson omiliga alohida e'tibor qaratilmoqda. Xususan, harbiy xizmatchilarning ma'naviy-ruhiy holatini mustahkamlash, ularning psixologik tayyorgarligini oshirish va jamoada sog'lom muhitni shakllantirish ustuvor vazifalardan biri sifatida belgilangan. Zamonaviy harbiy boshqaruv tizimida faqat texnik va jangovar tayyorgarlik emas, balki psixologik omillar ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Harbiy jamoalarda ijtimoiy-psixologik muhitni shakllantirish masalasi bugungi kunda nafaqat psixologiya, balki pedagogika va boshqaruv fanlarining ham muhim yo'nalishiga aylangan. Jamoada o'zaro ishonch, hurmat va hamkorlik mavjud bo'lsa, harbiy xizmatchilarning xizmatga bo'lgan munosabati ijobiy bo'ladi.

Harbiy jamoalarda ijtimoiy-psixologik muhitni o'rganish bo'yicha jahon miqyosida ko'plab tadqiqotlar olib borilgan. Xorijiy olimlar harbiy jamoalarda guruh dinamikasi, liderlik va stressga chidamlilik masalalariga alohida e'tibor qaratganlar. Ularning fikricha, jamoa ichidagi ijobiy psixologik muhit harbiy xizmatchilarning samaradorligini oshiradi.

Ayrim tadqiqotchilar harbiy jamoalarda liderlikning o'rni muhim ekanligini ta'kidlaydi. Samarali rahbar jamoada ijobiy muhitni shakllantiradi, nizolarni oldini oladi va jamoani umumiy maqsad sari yo'naltiradi.

Markaziy Osiyo mintaqasida olib borilgan tadqiqotlarda harbiy jamoalarda ijtimoiy munosabatlar va psixologik barqarorlik masalalari o'rganilgan. Mintaqa olimlari jamoada o'zaro ishonch va hamkorlikni mustahkamlash muhimligini qayd etganlar.

O'zbekistonlik olimlar tomonidan ham ushbu yo'nalishda muhim ilmiy ishlar amalga oshirilgan. Ular harbiy jamoalarda psixologik muhitni yaxshilash uchun ma'naviy-ma'rifiy ishlarning ahamiyatini ta'kidlaydilar. Milliy tadqiqotlarda harbiy xizmatchilarning psixologik tayyorgarligini oshirish va stressga chidamliligini rivojlantirish masalalari ham yoritilgan.

Mazkur tadqiqotda harbiy jamoalarda ijtimoiy-psixologik muhitni o'rganish uchun kompleks metodlardan foydalanildi. Nazariy tahlil yordamida mavzu bo'yicha mavjud ilmiy manbalar o'rganildi. Kuzatuv metodi orqali harbiy jamoalarda o'zaro munosabatlar tahlil qilindi. So'rovnoma usuli yordamida harbiy xizmatchilarning fikrlari o'rganildi. Taqqoslash metodi orqali turli jamoalardagi muhit farqlari aniqlashtirildi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ijobiy psixologik muhit mavjud bo'lgan harbiy jamoalarda xizmat samaradorligi yuqori bo'ladi. Jamoada o'zaro ishonch va hurmat mavjud bo'lsa, nizolar kamayadi va hamkorlik kuchayadi. Liderlikning to'g'ri tashkil etilishi muhitni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Muhokama natijasida psixologik muhitni yaxshilash uchun kompleks yondashuv zarurligi aniqlandi.

Xulosa

Harbiy jamoalarda ijtimoiy-psixologik muhitni shakllantirish xizmat samaradorligini oshirishda muhim omil hisoblanadi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, ijobiy muhit mavjud bo'lgan jamoalarda intizom, motivatsiya va hamkorlik yuqori bo'ladi. Psixologik muhitni yaxshilash uchun liderlikni rivojlantirish, kommunikatsiyani kuchaytirish va nizolarni boshqarish zarur. Kelajakda ushbu yo'nalishda ilmiy tadqiqotlarni davom ettirish muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ahmedov, A. A. (2020). Psixologiya asoslari. Toshkent: Fan nashriyoti.
2. Jo'rayev, J. J. (2021). Harbiy pedagogika. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
3. Qodirov, Q. Q. (2019). Ijtimoiy psixologiya. Toshkent: Yangi asr avlodi.
4. Sodiqov, S. S. (2018). Pedagogika va psixologiya asoslari. Toshkent: Fan.
5. Tursunov, T. T. (2020). Psixologik treninglar va ularning samaradorligi. Toshkent: Innovatsiya.
6. Nurmatov, N. N. (2021). Shaxs psixologiyasi. Toshkent: Universitet nashriyoti.
7. Rasulov, R. R. (2020). Harbiy jamoa psixologiyasi. Toshkent: Harbiy nashriyot.
8. Abdulkarimov, A. A. (2019). Boshqaruv psixologiyasi. Toshkent: Iqtisodiyot.
9. Mavlonova, M. M. (2017). Pedagogika nazariyasi va tarixi. Toshkent: Fan.
10. Xolmatov, X. X. (2022). Ijtimoiy munosabatlar psixologiyasi. Toshkent: Tafakkur nashriyoti.